

הנחיות והמלצות למורה המלמד/ת את תוכנית - תרומה לקהילה

למורה !!!

ביקשו ממך ללמד את המקצוע "תרומה לקהילה". אתה בטח שואל את עצמך,

איזה מקצוע זה? ומה עליך ללמד בו?

בתוכנית הלימודים תרומה לקהילה אנו עוסקים בעצם ב"כישורי חיים". כמו בהוראת כל מקצוע, עלינו לזכור שלכל אחד מאיתנו כמורים ואנשי החינוך, זכינו בתפקיד ובמשימה חשובה ביותר, להיות מבוגר משמעותי בחיי הנערים והנערות המגיעים אלינו.

לרשותך **מדריך למורה**, בו תמצא סילבוס, והנושאים אותם יש ללמד, מידע, הנחיות, כלים כולל פירוט הפעילויות שיסיעו בתהליך בירור עמדות ותפיסות אישיות וקבוצתיות בנושאים השונים הנדונים בתוכנית. תכני השיעורים מהווים הזדמנות להיכרות, שיח ודיון משמעותיים. תהליך ההוראה מלווה בעבודה סדנאית משמעותית בתחום העיוני, הרגשי – התפתחותי.

ההוראה במקצוע משלבת עבודה בו זמנית הן על תוכן והן על תהליך. בכל נושא אותו נעביר הלומד יבין שיש לו יכולת בחירה. לא תמיד היא תבוא לידי ביטוי התנהגותי, אך תמיד יהיה לה ביטוי בחירות הרגשית והמחשבתית של התלמיד.

השיח מאפשר לנערה/ה הזדמנות לברר את עמדותיו בתהליך מוגן המנוהל באופן אחראי, לקבל חיזוקים כי מדובר בנושא או בחוויה שאינה ייחודית רק לו, ובכך להפיג את תחושת הבדידות "שזה קורה רק לי", "שזר לא יבין". במקביל עשוי המתבגר לגלות כי יש גם כאלה בעלי עמדות ודעות שונות משלו, דבר שיכול לפתוח עבורו כיווני חשיבה חדשים, או לחלופין לחזק את עמדותיו.

גם אצלנו יושבים נערים/ות שקולם אינו נשמע בשיח הכיתתי. ייתכן ששיחה בשיעורי "תרומה לקהילה" שאינה נוגעת לתכנים לימודיים רגילים, שיחת שמונחית בנימה אישית יותר, תאפשר להם לתת ביטוי לקולם. ואילו אלה שגם פה קולם דומם, הרי שהדיון בכיתה יאפשר להם לנהל דיבור פנימי, תוך הדהוד מחשבותיהם של האחרים, באופן שגם הם עצמם יעברו תהליך של ברור עמדות וגיבוש זהות.

הקדשת זמן מורה וכיתה לדיונים לביסוס מיומנויות וכישורי חיים, לא זו בלבד שאינה עומדת בסתירה ליעד ההישגים הלימודיים, אלא שהיא עשויה לקדם יעד זה. הקשר הרגשי-ערכי שנוצר בין המורה ללומדים, מועתק גם לסיטואציית הלמידה. אוריה של דאגה ואכפתיות תורמת ליצירת מוטיבציה ומשפיעה לחיוב על האווירה

הלימודית. מחקרים מעידים כי דאגה (care) ואכפתיות של אנשי החינוך כלפי התלמידים תורמים לרווחה הנפשית שלהם, לשביעות הרצון שלהם מבית הספר וכתוצאה מכך למוטיבציה שלהם ללמידה (Patrick et al,2007 at Griffiths et al,2009).

יתכן ותשאלו האם אין זה תפקידם של עובדי חינוך טיפול? התשובה היא שעל מנת לשוחח עם הנערים והנערות על נושאים משמעותיים בחייהם לא חייבים להיות מתחום בריאות הנפש, כל שצריך הוא להיות עבורם מבוגר משמעותי. כמובן שבתוך השיח הפתוח והמאפשר, יש לשמור על שיח מוגן. גבולות השיח שומרים הן על הגבולות החיצוניים של הכיתה כקבוצה, והן על הגבולות הפנימיים של המתבגר.

כל הנושאים והפעילויות בתוכנית עוסקים במצבי החיים, בדילמות ובהתלבטויות המעסיקות את בני הנוער. בכל מפגש, מתבקשים התלמידים המשתתפים להסתכל קודם כל לתוך עצמם, להבין מה הם חשים ומרגישים סביב הסוגיה שעולה? מה הם יודעים? מה חדש להם? מה קשה להם? מה נוח להם ומה לא נוח? השיתוף בתובנות האישיות העולות מתוך ההתבוננות הפנימית יוצר מפגש אנושי חם וקרוב המאפשר מקום לכולם.

(לקוח גם מתוך תוכנית "כישורי חיים לחטיבה העליונה – שפ"י – משרד החינוך)

בהצלחה!!!